

Vibrar amb l'educació musical

Published by [Interacció](#) [1] on 14/09/2018 - 09:49 | Last modification: 30/03/2026 - 09:05

Que la música és un llenguatge universal, s'ha sentit dir sempre. Però és certa aquesta cita mantrica? Hi ha proves assegurades que sigui quin sigui el nostre bagatge cultural interpretem la música pràcticament de la mateixa manera. Són milers d'anys d'evolució musical, que en paral·lel a les llengües, ajudant-se de la dopamina que allibera tal i com ho fa el sexe o el menjar, ha esdevingut un llenguatge inherent a l'ésser humà.

The evolution of Music - Red Grey Music

La música i l'orquestra neuronal

Bé sigui per la dopamina o bé per les connexions neuronals, el biòleg genetista David Bueno ens confirma que “La música estableix una sèrie de connexions neuronals que ajuden a la gestió de les emocions.”[\[1\]](#)

I és que la música és un mètode de comunicació que arrela amb les emocions enlloc del significat, tal o com s'entén en el signe lingüístic, és per això que és un llenguatge universal.

Però què sentim amb la música, i perquè ens provoca emocions o ens connecta amb els records més profunds? Davant la pregunta: Sabies que ja podem mesurar què sentim amb l'art? Ja vam respondre, que l'estructura de funcionament del cervell és molt més transversal del que s'havia pensat fins ara. Està demostrat que s'hi generen creuaments de funcions dins de l'estructura de la xarxa neuronal, de manera que les noves funcions creatives es lliguen amb algunes funcions antigues, com els records o experiències. És per això que aquest intercanvi d'impulsos és el que condiciona l'experiència contemplativa d'una obra d'art i del seu entorn, en funció de l'espectador. Aquests aspectes són alguns dels que s'exploren al cicle de NeuroConcerts impulsat per la Universitat de Barcelona, que esdevé un espai de convergència entre músics i neurocientífics:

NeuroConerts - El cervell vibra amb la música

Està demostrat des de la neurociència que amb l'educació física i la música podem aprendre més i millor. Anna Forés [\[2\]](#)

De fet, escoltar música mentre s'aprèn una nova habilitat física pot ajudar a augmentar la connectivitat en el bloc de substància blanca que uneix les regions auditives i motores del cervell, segons informa un estudi de l'Universitat d'Edimburg. Però encara hi ha més, tocar instruments musicals activa tota l'orquestra neuronal del cervell humà i sabem que des de la primera infància fins edats avançades, ja sigui des de la creació de música o des de la formació per a una carrera professional, les persones que es dediquen a l'estudi de la música, afinen les seves habilitats cognitives i desenvolupen millors connexions socials, segons l'informe del Royal Conservatory (Toronto) *The Benefits of Music Education*. De fet, durant les dues últimes dècades, s'han trobat diversos estudis que indiquen que els estudiants de música superen acadèmicament els estudiants que no han estudiat música. Els que ho han fet tendeixen a adquirir un major compromís i motivació en els seus estudis, que els que no n'han estudiat. I és gràcies a la recerca innovadora de neurocientífics, que sabem que estudiar música condueix a canvis duradors en els cervells infantils, augmentant la seva capacitat de realitzar tasques que requereixen una atenció permanent, una major escolta i una lectura acurada.

Com més serem més riurem i en col·lectiu tot s'enriqueix. Per això David Byrne a *Como funciona la música*, ens alerta que la música no és una experiència individual, sinó immersió social: "Sempre voldrem que la música sigui part del nostre teixit social. Ens vam deixar arrossegat a concerts i a bars tot i que el so sigui un nyap; fem circular música de mà en mà (o a través de la xarxa) com a forma de moneda social; aixequem temples en els que només 'el nostre tipus de gent' pot escoltar el nostre tipus de música (sales d'òpera, clubs punk, auditoris de música clàssica), i volem saber-ho tot dels nostres grups favorits: la seva vida amorosa, la seva roba, les seves creences polítiques. La música té alguna cosa que ens obliga a implicar-nos en un context sencer, més enllà del tros de plàstic que la conté (...) la música penetra en tantes parts del cervell que no concebem que sigui una cosa aïllada. És amb qui estaves, quina edat tenies i què va passar aquell dia." [iii]

Música, educació i responsabilitat social

La música és un instrument educatiu o estudiar música és, per si mateix, l'aprenentatge d'un llenguatge propi que ens permet aprendre a viure? Hi ha mètodes d'educació musical com el mètode Kodaly que fa més lleuger aquest procés als infants més petits per l'aprenentatge en el seu sentit més ampli. De fet "Kodály assegurava que només un veritable material artístic, com la música popular, pot ajudar els nens en l'aprenentatge" segons el President de la Societat Kodály, [Mihály Itzész](#) [2].

Però la capacitat transformadora de la música va molt més enllà i fins i tot no requereix grans inversions per adquirir material o instruments, sinó que n'hi haurà prou de crear una orquestra reciclada per fer possible un primer instrument que permeti aprendre a tocar en comunitat.

Si volem que l'educació musical es trobi al màxim, és imprescindible estirar els nostres pensaments i pràctiques molt més enllà de les nocions tradicionals de valors musicals, de la música i de l'ensenyament de la música; hem de moure'ns cap a fora en àrees inexplorades fora de les 'accions correctes' David J. Elliot [iv]

Segons l'Anuari de la Música, publicat pel grup Enderrock, a Catalunya, només el 3,5% de la població de menys de 25 anys ha estudiat música al llarg del curs 2016-2017, mentre la mitjana europea se situa al 16,4%. L'aprenentatge de la música per tant, ha d'entrar a l'escola amb més força perquè potser així arribi a impulsar més interès i coneixements d'uns valors i una cultura musical que pot aportar alhora un gran retorn social.

Actualment, des d'escoles i instituts ja trobem exemples que van més enllà de la flauta dolça, com el projecte Planters, on participen els alumnes de diverses escoles gironines per la integració i l'adquisició d'hàbits musicals amb diversos instruments. Gemma Carbó adverteix que "Cal fer un salt qualitatiu i anar més enllà de la "oferta" de serveis i activitats buscant aliances estables i sostenibles amb les escoles i els docents" D'aquesta manera, Planters forma el professorat de les escoles per la inclusió de la música com a llenguatge, però també amb les entitats culturals locals.

L'aposta és política perquè l'educació és emancipació i les arts i la cultura, els nostres espais de llibertat d'expressió. Gemma Carbó [v]

"media_embed">

Del Pla integral de la música de la Generalitat de Catalunya, podem extreure'n que un dels punts a destacar és justament la formació musical. En aquest apartat el foment de l'ensenyament musical es desenvolupa amb les següents accions, per tal de millorar el futur de la formació musical:

- Creació d'una comissió permanent transversal
- Promoció de projectes de finalitat social i dinamitzadora
- Suport a les Cases de la Música
- Millora de l'ensenyament musical en l'educació general i la formació dels professors
- Noves fórmules específiques de finançament pels centres musicals
- Beques específiques de formació musical
- Incloure la música tradicional-popular i jazz-moderna al Grau Professional

L'educació musical no és un luxe; és un dret de tothom Musicop [\[vi\]](#)

En aquest context, iniciatives com l'associació Integrasons o Musicop, posen d'exemple la possibilitat de consolidar una cooperativa que cobreixi des de la formació musical en escoles de música, fins a projectes d'implicació comunitària a través de la música dins i fora de l'àmbit escolar.

Tenim responsabilitats individuals i col·lectives cap a nosaltres mateixos i cap als nostres estudiants per posar la nostra música a la feina -de la manera que sigui possible i prudentment- per a l'avenç de la democràcia i la justícia social" David J.Elliott [\[vii\]](#)

La transformació social també pot arribar de la mà de la música, fora de l'escola. Hi ha projectes com el Cabal Musical, del Taller de músics, que aporta un gran valor social i musical per formar musicalment a joves de l'entorn del Besòs, per la inclusió i aportant valors que van més enllà dels estrictament musicals. En paral·lel i justament en el mateix entorn, trobem el projecte Vozes fundat per Pablo González, que s'inspira en [e](#) [3]l sistema nacional d'orquestrades i cors de Veneçuela de JoseAntonio Abreu, i implica els infants i joves que no es poden permetre la formació musical per motius econòmics, a participar d'orquestrades en diferents barris de Barcelona i Madrid. Al Prat de Llobregat EntreInstrumentsfacilita l'accés a les escoles a instruments de corda i vent per tal de crear orquestrades escolars amb l'objectiu de democratitzar la pràctica musical, fomentant la innovació educativa i el desenvolupament artístic social i comunitari.

La música col·lectiva per la justícia social té un enorme potencial per activar la participació en les experiències amb els altres, per comprendre els seus objectius i aspiracions Marissa Silverman [\[viii\]](#)

Els versos i ritmes més innovadors però a l'hora de connectar amb les pràctiques més contemporànies, són

projectes integradors que converteixen la pilota de bàsquet en un instrument com en el cas de Basket Beat o l'aposta per les lletres que fa Versembrant, que té per objectiu evitar la xenofòbia i el sexisme entre els joves a través del rap.

Si volem que l'educació musical es trobi al màxim, és imprescindible estirar els nostres pensaments i pràctiques molt més enllà de les nocions tradicionals de valors musicals, de la música i de l'ensenyament de la música; hem de moure'ns cap a fora en àrees inexplorades fora de les "accions correctes" David J Elliot [i]

Malgrat tot els espais i projectes on la música incideix per educar i transformar la societat, ben pocs inclouen edats adultes o que surtin pròpiament de les xarxes educatives ja establertes. Potser sigui hora de traspasar més fronteres del que entenem per educació musical?

[i] David Bueno, "[Conèixer el cervell ens hauria d'empoderar](#) [4]" Nació Digital, 2016.

[ii] Anna Forés: "[No per passar més hores a l'escola els nens aprenen més i millor](#) [5]" ara.cat, 2015

[iii] David Byrne, [Como funciona la música](#) [6]. Barcelona : [Penguin Random House](#). [7] 2014

[iv] David J Elliot, '[Artistic Citizenship, Personhood and Music Education. Giving Voice to Democracy in Music Education](#)'. [8] Diversity and Social Justice. Routledge studies in music education. Routledge. p 32.

[v] Gemma Carbó. [El sector cultural i artístic superant fronteres en les aules](#) [9] – Entrevista Blog del programa de Gestió Cultural - UOC

[vi] Entrevist a Georgina Blanch i Ignasi Gomez. "[L'educació musical no és un luxe és un dret de tothom](#) [10]" El crític

[vii] David J.Elliot, '[Artistic Citizenship, Personhood and Music Education. Giving Voice to Democracy in Music Education](#)'. [8] 'Diversity and Social Justice. Routledge studies in music education'. Routledge. p 32.

[viii] Marissa Silverman. [Listening-for Social Justice. Giving Voice to Democracy in Music Education](#). [8] Diversity and Social Justice. Routledge studies in music education. Routledge. p 157.

"media_embed"> **Categories:** Interacció 2018

Categories: Interacció: jornades

Categories: Activitats Interacció

Tags: educació i cultura

Tags: arts i creació

Tags: valor públic de la cultura

Tags: participació cultural

- [12]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2018/vibrar-educacio-musical>

Links:

- [1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>
- [2] <http://fze.hu/-/ittzes-mihaly>
- [3] https://es.wikipedia.org/wiki/Fundaci%C3%B3n_del_Estado_para_el_Sistema_Nacional_de_las_Orquestas_Juveniles_e_Infantiles_de_Venezuela
- [4] <https://www.naciodigital.cat/noticia/107134/david/bueno/coneixer/cervell/hauria/empoderar>
- [5] https://www.ara.cat/societat/ANNAFORES-No-mes-lescola-aprenen_0_1452454764.html
- [6] https://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=45005&query_desc=kw%2Cwrdl%3A%20m%C3%BAsica
- [7] <https://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=Provider:Penguin%20Random%20House>,
- [8] <https://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=45935>
- [9] <http://gestiocultural.blogs.uoc.edu/2017/07/07/entrevista-a-gemma-carbo-projecte-planters-gestio-cultural/#more-2435>
- [10] <https://www.elcritic.cat/blogs/cooperactius/2017/05/10/georgina-blanch-i-ignasi-gomez-leducacio-musical-no-es-un-luxe-es-un-dret-de-tothom/>
- [11] <http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=45935>
- [12] <https://interaccio.diba.cat/node/7723>